

**Szkolny Program Wspierania Ucznia Zdolnego
w Szkole Podstawowej i Gimnazjum
Zespołu Szkół w Zagórzanach**

SPIS TREŚCI

I. Wstęp	3
II. Cechy ucznia zdolnego	4
III. Ogólna charakterystyka Programu Wspierania Ucznia Zdolnego	5
IV. Podstawowe cele i założenia Programu Wspierania Ucznia Zdolnego	6
V. Procedury osiągania celów - metody pracy z uczniem zdolnym	6
VI. Przewidywane osiągnięcia uczniów zdolnych	7
VII. Zadania wynikające z realizacji programu	8
VIII. Ewaluacja	10
IX. Bibliografia	11

I. WSTĘP

„Dziecko rodzi się wszechstronnie uzdolnione, z pełną możliwością rozwoju we wszystkich kierunkach, potencjalną wybitną inteligencją i zadatkami na rozwijanie wielkiej twórczości oraz dużym talentem społecznym. Trzeba stworzyć mu możliwości ich maksymalnego rozwoju”.

David Lewis

Kierując się tym stwierdzeniem w naszej szkole dążymy do tego, aby wszystkie dzieci, również te mniej uzdolnione, miały możliwość rozwijania zainteresowań i odkrywania swoich pasji. Stąd proponowane oferty zajęć pozalekcyjnych kierowane są do całej społeczności szkolnej. Z drugiej strony zwracamy uwagę na to, aby jak najwcześniej zdiagnozować uczniów szczególnie uzdolnionych, co pozwala na szybkie reagowanie na ich potrzeby edukacyjne, opracowywanie planów działań oraz stwarzanie takich warunków, które pozwalają na maksymalne wykorzystanie ich potencjału i talentu, a co za tym idzie - osiągnięcie sukcesu.

W Zespole Szkół w Zagórzanach od wielu lat zwracamy uwagę na rozwijanie zdolności i talentów każdego ucznia.

Uczeń zdolny – to uczeń wykazujący ponadprzeciętny poziom rozwoju umysłowego, połączony z ciekawością poznawczą i wysokim poziomem motywacji, przejawiającym się w samodzielnym i konsekwentnym poszukiwaniu odpowiedzi na stawiane przez siebie pytania.

Kwestią szczególnie istotną jest wczesne rozpoznanie tych uzdolnień i określenie specjalnych potrzeb edukacyjnych ucznia wynikających z jego funkcjonowania w różnych dziedzinach życia. Określając potrzeby edukacyjne ucznia zdolnego, można wyznaczyć odpowiedni kierunek jego dalszego rozwoju, który wymaga działań różnorodnych, nieszablonowych, dostosowanych do jego indywidualnych predyspozycji. Efektem tych działań jest udział w różnorodnych konkursach przedmiotowych, sportowych, artystycznych i osiągane przez uczniów sukcesy.

Najważniejszym działaniem nauczyciela w pracy z uczniem uzdolnionym jest indywidualizacja procesu dydaktyczno – wychowawczego. Bardzo ważne jest, aby nauczyciel zapewnił uczniowi odpowiednie warunki, stworzył atmosferę pracy, służył pomocą i opieką. Praca z uczniem zdolnym przynosi korzyści nie tylko uczniowi, ale również rodzicom, nauczycielom, jak również środowisku lokalnemu.

II. CECHY UCZNIA ZDOLNEGO

1. Szkolnym Programem Wspierania Ucznia Zdolnego objęci są uczniowie, którzy:

- w toku zajęć edukacyjnych wyróżniają się na tle zespołu klasowego (realizują zadania wykraczające poza podstawę programową),
- uczestniczą w konkursach szkolnych i pozaszkolnych o charakterze przedmiotowym i interdyscyplinarnym oraz osiągają znaczące sukcesy,
- mają udokumentowane osiągnięcia w dziedzinach pozaszkolnych (szachy, taniec, sport, zaangażowanie społeczne i in.),
- wykazują zainteresowanie danym przedmiotem i chęć współpracy z nauczycielem w rozwijaniu swoich pasji.

2. Proponowane narzędzia identyfikacji i diagnozy uzdolnień:

- rozmowy z nauczycielami o osiągnięciach i sukcesach ucznia, które zdobył na niższych etapach edukacji,
- obserwacja ucznia na konkretnych zajęciach,
- przygotowywanie i przeprowadzanie testów osiągnięć szkolnych,
- wywiady i konsultacje indywidualne z rodzicami,
- osiągnięcia w konkursach, olimpiadach i zawodach sportowych,
- oryginalne wytwory pracy uczniów.

3. Cechy ucznia zdolnego:

- uczy się chętnie, ma dobrą pamięć, wiedzę stosowną do wieku,
- jest dociekliwy,
- ma wyobraźnię twórcy,
- stawia sobie nowe wyzwania,
- szuka problemów do rozwiązania,
- jest samodzielny i kreatywny w działaniu stawia sobie i innym wysokie wymagania,
- myśli logicznie, krytycznie, twórczo,
- wykazuje się własną inicjatywą,
- posiada duży zasób wiadomości ogólnych z różnych dziedzin,
- traktuje naukę i zdobywanie wiedzy jako wyzwanie i przyjemność.

III. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

Program pracy z uczniem zdolnym zakłada jednolitość działań nauczyciela wspierającego oraz rodziców. Praca z dzieckiem uzdolnionym powinna być planowa, uporządkowana, systematyczna i celowa. Wszystkie działania zmierzające do wszechstronnego i harmonijnego rozwoju ucznia zdolnego muszą być ściśle powiązane z działaniami związanymi z podnoszeniem jakości pracy szkoły.

W tym celu należy:

- zachęcać uczniów zdolnych do korzystania z oferty zajęć pozalekcyjnych,
- współpracować z innymi nauczycielami, pedagogiem i psychologiem szkolnym nad rozpoznaniem uzdolnień uczniów,
- proponować współpracę rodzicom uczniów – szukać u nich wsparcia w zaspokajaniu potrzeb edukacyjnych dziecka,
- systematycznie wdrażać uczniów do uczestnictwa w olimpiadach i konkursach przedmiotowych w celu skonfrontowania ich wiedzy z innymi,
- wspierać rozwój uczniów zdolnych poprzez stworzenie atmosfery akceptacji ich poczynąń,
- wypracować system nagradzania i promowania osiągnięć uczniów w środowisku szkolnym.

Wśród działań mających na celu rozwijanie uzdolnień uczniów plan pracy szczególny nacisk kładzie na:

- twórcze działania uczniów,
- zachęcanie uczniów do korzystania z dodatkowych źródeł wiedzy,
- wykonywanie przez uczniów dodatkowych, długoterminowych prac (np. projekty, referaty),
- motywowanie uczniów do pracy poprzez ustalenie form nagradzania i promowania osiągnięć uczniów, a także poprzez udział w konkursach lub pracach nad różnego rodzaju projektami, (np. przygotowanie i poprowadzenie przez ucznia lekcji),
- pobudzenie w uczniach wiary we własne możliwości,
- stosowanie w pracy z uczniem zdolnym metod aktywizujących wzbogacających zajęcia lekcyjne i pozalekcyjne,
- stwarzanie możliwości rozwoju uzdolnień w ramach zajęć pozalekcyjnych

IV. PODSTAWOWE CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

CEL GŁÓWNY:

- wspieranie i rozwijanie uzdolnień przedmiotowych uczniów: humanistycznych, matematyczno-przyrodniczych, artystycznych i sportowych.

CELE SZCZEGÓŁOWE:

- podniesienie jakości pracy szkoły,
- stworzenie optymalnych warunków dla rozwijania zdolności, talentów oraz zainteresowań uczniów,
- wzbogacanie własnego warsztatu pracy dydaktyczno – wychowawczej,
- uświadomienie uczniowi znaczenia samodoskonalenia w rozwoju jego osobowości,
- wspieranie uczniów w ich działaniach samokształceniowych,
- przygotowanie ucznia do samodzielnego i efektywnego podejmowania działań,
- rozwijanie indywidualnych zainteresowań, uzdolnień,
- wyzwalanie u uczniów twórczej aktywności,
- kształcenie umiejętności autoprezentacji,
- poszerzenie treści programowych – wyposażenie uczniów w rozległą wiedzę,
- indywidualizacja pracy dydaktycznej pod względem treści i możliwości uczniów.

V. PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW - METODY PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

1. INDYWIDUALNE:

Indywidualizacja pracy z uczniem zdolnym na lekcji bez istotnego wykraczania poza nauczane treści odbywa się poprzez:

- przydzielanie dodatkowych zadań do wykonania w ramach omawianego tematu,
- prezentację opracowanych referatów tematycznie związanych z lekcją,
- powierzanie roli lidera grupy, asystenta podczas zajęć,
- różnicowanie zadań kontrolnych i domowych,
- udzielanie pomocy koleżeńskiej uczniom z trudnościami w nauce,
- stwarzanie sytuacji problemowych - wyciąganie wniosków i poddawanie ich analizie,
- samodzielne układanie zadań, rebusów, łamigłówek oraz zagadek.

Samodzielna praca ucznia nad zagadnieniami wykraczającymi poza program nauczania, wskazanymi przez nauczyciela:

- pozalekcyjne konsultacje ucznia z nauczycielem,
- praca w oparciu o specjalnie przygotowane dla niego karty pracy i listy zadań,
- udzielanie uczniom, zakwalifikowanym do udziału w konkursach, wskazówek w rozwiązywaniu zadań,
- spotkania z nauczycielem w przypadku problemów.

2. POZALEKCYJNE – GRUPOWE:

- konkursy szkolne i międzyszkolne, treningi sportowe,
- zajęcia warsztatowe w kołach zainteresowań,
- włączanie uczniów w realizację projektów edukacyjnych,
- organizowanie wycieczek lokalnych, krajowych, zagranicznych oraz rajdów krajoznawczo-turystycznych,
- obserwacje, doświadczenia, pokazy,
- występy artystyczne,
- przygotowywanie inscenizacji,
- udział w spotkaniach z ciekawymi ludźmi, wystawach, koncertach, warsztatach, obozach naukowych.

VI. PRZEWIDYWANE OSIĄGNIĘCIA W PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

UCZEŃ ZDOLNY :

- zna swoje możliwości, styl uczenia się, typ inteligencji i wykorzystuje tę wiedzę w procesie uczenia się oraz rozwoju uzdolnień i zainteresowań,
- wykazuje postawy twórcze i większą samodzielność w rozwijaniu swoich zainteresowań i talentów,
- kreatywnie rozwiązuje problemy – przełamuje schematy, stereotypy, myśli nieszablonowo,
- skutecznie porozumiewa się i efektywnie współdziała w zespole,
- zdobywa wiedzę posługując się technologią informacyjną oraz przedstawia zdobytą wiedzę publicznie,
- odnosi sukcesy w konkursach, turniejach i zawodach sportowych,
- uzyskuje wysokie wyniki w egzaminach zewnętrznych.

NAUCZYCIEL:

- w większym stopniu angażuje się w pracę z uczniem zdolnym,
- odczuwa satysfakcję i zadowolenie z wykonanej pracy,
- zdobywa uznanie w środowisku szkolnym i lokalnym.

VII. ZADANIA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI PROGRAMU:**ZADANIA DYREKTORA:**

- stwarzanie nauczycielom możliwości pogłębiania wiedzy w zakresie pracy z uczniem zdolnym,
- organizowanie szkoleń w ramach WDN tematycznie związanych z problematyką ucznia zdolnego,
- zapewnienie warunków do realizacji programu wspierania zdolności i talentów,
- promowanie nauczycieli pracujących z uczniem zdolnym i osiągających sukcesy.

ZADANIA LIDERA:

- rozmowy z Dyrektorem (prezentacja idei programu, konsultacje w ramach realizacji programu),
- zainicjowanie powołania Szkolnego Zespołu Wspierania Ucznia Zdolnego i aktywna praca w zespole,
- prezentacja Szkolnego Programu Wspierania Ucznia Zdolnego podczas Rady Pedagogicznej,
- udział w doskonaleniach zawodowych w zakresie pracy z uczniem zdolnym i dzielenie się zdobytą wiedzą z Radą Pedagogiczną,
- koordynacja współpracy z Domem Ludowym w Zagórzanach,
- prowadzenie spotkań Zespołu Wspierania Ucznia Zdolnego,
- monitorowanie działań promowania uczniów zdolnych na terenie szkoły i poza nią.

ZADANIA ZESPOŁU WSPIERANIA UCZNIA ZDOLNEGO:

- wspieranie lidera w podejmowanych działaniach w zakresie pracy z uczniem zdolnym,
- współpraca w zakresie modyfikacji Programu Wspierania Ucznia Zdolnego,
- przeprowadzanie ewaluacji, opracowanie wniosków oraz ocena realizacji programu.

ZADANIA WYCHOWAWCY:

- kompletowanie dokumentacji o osiągnięciach szkolnych i pozaszkolnych w trakcie nauki w naszej szkole – przekazywanie na bieżąco istotnych informacji dotyczących uzdolnień uczniów liderowi,
- kontakt z pedagogiem szkolnym, jeśli wymaga tego sytuacja ucznia (uczeń zdolny, to niekiedy uczeń trudny),
- współpraca z rodzicami ucznia zdolnego.

ZADANIA NAUCZYCIELI:

- pogłębianie wiedzy na temat pracy z uczniem zdolnym poprzez udział w różnych formach doskonalenia zawodowego,
- opracowywanie planów zajęć, dostosowanych do potrzeb i możliwości uczniów zdolnych,
- udział w realizacji projektów edukacyjnych pogłębiających zainteresowania uczniów,
- wykorzystanie technologii komputerowej i informacyjnej w pracy z uczniem zdolnym,
- wdrażanie ucznia do pracy samokształceniowej i samodzielnego rozwiązywania problemów poprzez korzystanie z zasobów biblioteki szkolnej,
- organizowanie konkursów szkolnych i międzyszkolnych,
- przygotowanie uczniów do udziału w konkursach na różnych szczeblach,
- przekazywanie informacji o sukcesach ucznia zdolnego dyrektorowi, radzie pedagogicznej i wychowawcy, rodzicom,
- promocja osiągnięć uczniów na terenie szkoły i poza nią (strona internetowa szkoły, gazetka),
- współpraca z Zespołem Wspierania Ucznia Zdolnego, rodzicami, wychowawcą i pedagogiem szkolnym.

ZADANIA PEDAGOGA:

- aktywne współuczestniczenie w diagnozowaniu uzdolnień uczniów,
- współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, nauczycielami i rodzicami,
- objęcie szczególną opieką uczniów zdolnych, których sytuacja emocjonalna tego wymaga.

ZADANIA NAUCZYCIELA BIBLIOTEKARZA:

- gromadzenie księgozbioru dotyczącego pracy z uczniem zdolnym i udostępnianie go nauczycielom i rodzicom,
- kompletowanie i udostępnianie materiałów opracowanych przez nauczycieli jako przykładów dobrej praktyki w zakresie pracy z uczniem zdolnym,
- współpraca z Biblioteką Miejską i Pedagogiczną w Gorlicach
- organizowanie tematycznych spotkań z ciekawymi ludźmi i przygotowywanie wystaw czytelniczych.

ZADANIA UCZNIÓW:

- uczestniczenie w zajęciach pozalekcyjnych z poczuciem odpowiedzialności za wyniki swojej pracy,
- udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych, i dążenie do osiągnięcia sukcesu,
- samodzielne pogłębianie wiedzy i umiejętności z wykorzystaniem różnych źródeł informacji,
- udzielanie pomocy koleżeńskiej uczniom z trudnościami w nauce.

ZADANIA RODZICÓW:

- współpraca ze szkołą w celu podniesienia efektów kształcenia ucznia zdolnego,
- wymiana informacji na temat zainteresowań dziecka.

VIII. EWALUACJA

EWALUACJA OKRESOWA

- analiza dokumentacji (planów, harmonogramów, dzienników lekcyjnych oraz dzienników kół zainteresowań, dowodów realizacji)
- obserwacje dyrektora
- wywiady z nauczycielami, uczniami, rodzicami
- przeprowadzenie diagnozy wstępnej w klasach na początku roku szkolnego
- analiza wyników diagnozy pod kątem wytypowania uczniów uzdolnionych

EWALUACJA KOŃCOWOROCZNA (maj/czerwiec)

- sprawozdanie nauczycieli dotyczące obszaru ich działań
- analiza osiągnięć uczniów na podstawie danych o ich osiągnięciach zebranych od nauczycieli opiekunów, pedagoga i pracownika biblioteki, rodziców

- analiza wyników egzaminu gimnazjalnego, sprawdzianu trzecioklasisty i szóstoklasisty
- zamieszczenie informacji o osiągnięciach uczniów na terenie szkoły i poza nią (strona internetowa szkoły, gazetka szkolna).

IX. BIBLIOGRAFIA

www.ore.edu.pl

DYRDA Beata: *Motywowanie do nauki twórczo uzdolnionych*// W: *Psychopedagogika działań twórczych*/ pod red. nauk. Krzysztofa J. Szmidta i Moniki Modrzejewskiej-Świgulskiej - Kraków: Oficyna wydaw. "Impuls", 2005

ROSTOWSKI Jan: *Znaczenie różnic indywidualnych w nauczaniu uczniów wybitnie uzdolnionych*// W: *Edukacja alternatywna: dylematy teorii i praktyki*/pod red. Bogusława Śliwerskiego - Kraków: Oficyna Wydawnicza "Impuls", 1992 - s. 237-251

TEORIA i praktyka edukacji uczniów zdolnych/ red. Wiesława Limonit. - Kraków: Oficyna Wydaw. "Impuls", 2004

ABRAMCZYK Janusz: *Czy mamy system opieki dla uczniów wybitnie uzdolnionych?*//Nowa Szkoła - 2003, nr 5, s. 18-22

LIMONIT Wiesława: *Szkoła - szansa czy zagrożenie dla ucznia zdolnego?*//Psychologia w Szkole - 2004, nr 3, s. 83-93